

som gaar ud paa, at de Summer, som maatte være opsparede i indeværende Periode, kunne komme den kommende Periode under den nye Lov til gode.

Den ærede Ordfører udtalte dernæst, at der har været ført Samraad i Udvalget angaaende en Tilføjelse til Tillægslaane-paragraffen, og han præciserede nærmere, hvad det var, der laa til Grund for det Ønske, der var blevet forment som Ændringsforslag, om, at Landbrugsministeren under særlige Forhold kunde give Tillægslaan, naar en Statshusmand ved Husmandsbrugets oprindelige Stiftelse havde faaet mere Jord og dyrere Bygninger end paaregnet og derved havde paadraget sig privat Gæld ved Siden af Statslaanet. Jeg kunde ikke tage imod det Ændringsforslag, som det forelaa med denne almindelige Beføjelse. Det vilde skabe uovervindelige Vanskeligheder for Administrationen; man maa have noget bestemt at holde sig til, og det var der ikke i Ændringsforslaget, som det var forment. Men jeg mente, hvad jeg udtalte i Udvalget, og som ogsaa er refereret af den ærede Ordfører, at det, der er Tanken, alligevel kan naas; jeg skal i saa Henseende minde det høje Ting om, at der i Motiverne til det oprindelige Regeringsforslag staar, vedrørende Tillægslaan: „Det er dog kun til Erhvervelse af ny Jord og til Udførelsen af de derved foranledigede nødvendige Byggearbejder at Tillægslaan foreslaas ydet, men det er da Tanken, at saadanne Laan ville kunne ydes, ikke blot hvor der er Spørgsmaal om Jord, der *agtes* erhvervet, men ogsaa hvor der er Tale om Jord, som Ejeren efter det oprindelige Husmandsbrugs Oprettelse maatte have erhvervet, i hvilket sidste Tilfælde Ejeren altsaa vil blive sat i Stand til at kunne konvertere den sandsynligvis mere byrdefulde Gæld, han i den Anledning maatte have paadraget sig“. Jeg er tilbøjelig til at mene, at man med det, som er udtalt i Motiverne, kan sidestille saadanne Tilfælde, hvor der ved et Statshus' Oprettelse er indtruffet hændelige Overskridelser, stammende navnlig fra, at Jordtilliggendet er blevet større end paaregnet, da Ansøgningen om Statslaanet indsendtes — for saa vidt kan det ogsaa gælde Bygningen —, altsammen Forhold, som Kommissionen saa vel som Laantageren have maattet bøje sig for, hvis man ikke helt skulde opgive at oprette Statshusmandsbruget paa det paagældende Sted. De herhen hørende Forhold maa kunne klarlægges, maa kunne dokumenteres for vedkommende Kommis-

sion og af denne igen for Landbrugsministeriet, og saa er der dog et fast Holdepunkt. Jeg tror, at den liberale Administration af Loven, som man fra alle Sider anerkender har fundet Sted, vil ogsaa kunne udstrækkes til at føje disse Ønskers Fyldestgørelse ind under sig i Fremtiden.

Den ærede Ordfører fremsatte derhos nogle Ytringer af Beklagelse over, at det ikke var lykkedes at byde de ældre Jordlodtagere samme gunstige Vilkaar som efter denne Lov, hvilket navnlig ikke var lykkedes ved Tillægslaansbestemmelsen, idet man ikke ved Tillægslaan kan naa Maksimum. Disse Udtalelser vilde gøre mig ondt, hvis jeg kunde erkende, at de ere rigtige, men det ere de ikke. Man har ikke Beføjelse til at sige, at man ikke stiller de ældre Laantagere ligesaa gunstigt, som Laantageren stilles efter den ny Lov. Det højeste, der kunde være Tale om at yde dem, er 2,800 Kr.; her byder man 2,100 Kr., man nedsætter altsaa det Beløb, hvorom der kunde være Tale, med 25 pCt. Men disse 25 pCt. ere sikkerlig ikke for meget at nedskrive paa Konto af, at Jordpriser, Arbejdspriser og Priser paa Bygningsmaterialier ere stegne i de Perioder, hvori de Huse, hvis Ejere nu skulle have Tillægslaan, ere byggede.

Naar den ærede Ordfører sagde, at han kunde udtale sin Beklagelse paa hele Udvalgets Vegne, saa overraskede det mig i Øjeblikket, og jeg troede, at der forelaa noget af en Forglemmelse. Det maa jeg nu indrømme, at der dog muligvis ikke gør, thi det ærede Medlem fra Sorø (Poul Christensen) stod senere op og sluttede sig til den ærede Ordførers Beklagelse af dette Forhold. Det ærede Medlem fra Sorø skulde dog være den sidste til at beklage sig over, at Tillægslaanene ikke ere store nok. Det ærede Medlem udtalte ved første Behandling, at et Statshus til 4,000 Kr., oprettet i den første Periode, var ligesaa stort og ligesaa meget værd i enhver Henseende som de Huse, der nu kunne oprettes til 6,000 Kr. Deraf følger, hvis Paastanden er rigtig, at der ikke for denne Periodes Jordlodtagere er den fjerneste Skygge af Beføjelse til at kræve Tillægslaan, thi det maa jo huskes, at de sidde paa meget billigere Afdrags- og Forrentningsvilkaar end de, der tage Jordlodder nu til 6,000 Kr. Skulde man her tale om lige Vilkaar, maatte man paalægge dem en Tillægsrente, der gjorde, at deres samlede Ydelser blev lig med dem, som komme til at paahvile Jordlodtagerne efter den nye Lov.